

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi steinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRATIJA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Insetate: un şir petit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

George Bariţ.

Astăzi se implinesc o sută de ani dela naşterea omului, căruia Provedinţa i-a incredinţat un rol hotărâtor în mijlocul unui neam, care se părea că s-a născut, ca să sufere şi să moară. Într-un sat umil, stropit cu lacrimi şi trudă de iobagi români a răsărit acum o sută de ani astrul, care chemat era să lumineze prin întunerecul timpului cărarea, pe care avea să apuce un neam nenorocit pentruca să străbată spre lumină şi libertate.

Apăsător mereu de greutatea gleei, sub care îl îngropase o soartă blăstămată, neamul românesc nu se ridica mai presus de rolul dobitoacelor. Şi pe când alte neamuri culegeau cu sârguinţă roadele revoluţiei franceze, pe când strigătele de libertate începeau să răzbuc dealungul veacului al nouăsprezecelea — străbunii noştri continuau să stropească cu lacrimi de sânge gleea blăstămată. Era o jale adâncă, stăpâna un întunec ne-pătruns în umilele sate de iobagi pe-atunci. Valul morţii se aşternuse peste toate sufletele şi din colibe nu eşia, decât oftatul greu al celui ce se luptă cu agonie. De nicăiri nu venea nici un ajutor, durerea devenea tot mai crudă, iar oligarhii, stăpâni vremii continuau să lovească crunt în poporul, care îşi săpa în gleea udată cu sânge mormântul de veci...

Printre gemete înăbuşite se cânta prohodul şi cioclii, ca nişte pasări de pradă îşi aşteptau prada... Şi când soartea ticăloasă se pregătea să scrie ultimul capitol, un capitol cu litere de sânge, în istoria neamurilor, când neamul românesc îşi robise conştiinţa sa de neam — iată, că din căsuţa dela Juc se ridică un om, care venea să oprească în drumul său alunecarea vertiginosă spre pieire a acestui neam.

Acest om, care-şi adăpase sufletul din izvorul datător de viaţă al cărţilor lui Petru Maior, veni în mijlocul neamului său şi aici asemenea unui Moise despica cu tolagul entuziasmului şi sufletului său mare, stâncă din care porni să curgă apă proaspătă, apă vie pentru poporul său insetat şi împovărat de suferinţe. Abia ridicat peste vârsta pubertăţii el veni la Braşov, în acest colţ aşezat la hotarul, care despica neamul său în două — ca aici să aprinză făclia redeşptării naţionale. Dintre zidurile modestei şcoale a cetăţii Braşovului despripe din farmecul minţii sale cuvântul de chemare, glasul profetic, care pornia să străbată sufletul amorţit al neamului său. Iar acesta înţelegând chemarea şi ascultând cuvântul se despripse de sub gleea grea şi porni să urmeze astrul, care începu să strălucească tot mai viu în marea de întuneric.

George Bariţ îşi înţelese menirea, el ştia, că Provedinţa însăşi îl trimisese la căpătâiul neamului său şi de aceea el lăsa deoparte orice gând de pricopsală personală

şi-şi închină trup şi suflet acestui neam. Fără zăbavă se grăbi să-şi aşeze pe altarul sfânt al neamului său toate podoabele minţii sale şi tot prisosul de energie şi de viaţă al sufletului său, hotărât fiind să se jertfească în întregime pentru mântuirea acestui neam.

Prilej ar fi avut, ca să-şi întemeze o gospodărie, în care să ducă o viaţă tihnă, dar sufletul lui cercat şi frământat mereu de marele gând al redeşptării neamului său nu se putea împăca cu astfel de viaţă. George Bariţ îşi pierduse eul său, el se găsea acuma în vârtejul acelor oameni, cari sub presiunea atot stăpânitoare a memoriei lor de a fi ai tuturora, îşi uita de viaţa lor şi aceasta şi-o contopesc cu idealul de viaţă al celor mulţi.

Sfidând vitregia timpului, trecând eroic peste toate prejudecăţile epocii sale, punându-se în calea puvoialui de egoism, de ură, de sălbaticie poftă de domnie — George Bariţ se infipse în mijlocul neamului său ca un ştejar întărit de vitregia vremurilor şi fără să se clatine de suflul viforelor întese, stătu viaţa sa întreagă sentimentă neclintită în faţa tuturor năvălirilor ce veniau din afară.

Iar pentruca să dovedească şi mai bine, că el nu fusese creat de provedinţă pentru a trăi o viaţă retrasă şi tihnă şi pentruca sbumciatul său suflet să-şi găsească mai de grabă un popas prin traducerea în faptă a înflăcăratelor sale gânduri — el întemeie aici în Braşov „Gazeta Transilvaniei“, din care făcu trâmă răsunătoare şi care avea să pătrundă de azi înainte prin toate satele şi cătunele româneşti, prin toate văile întunecate şi colibele îngropate în umbră şi să cheme la viaţă pe toţi cei adormiţi şi să ridice din mormânt pe toţi ceie fuseseră ucii de desnaşdejde şi de greul trudei.

„Gazeta Transilvaniei“ avea să fie steagul sfânt, steagul, ostăşului fanatic, steagul celui conştiu de cauza pentru care luptă. steagul profetic cu care avea să trăiască şi cu care avea să moară. Acest organ întemeiat în mijlocul unor vremuri viforoase, pus sub umbra cenzurii preventive şi sub puterea adversarilor, cari se uitau cu ochi de sânge la el — avea să fie asemenea unei corăbii prinse de furia valurilor uriaşe şi legănată cu inverşunare de tării lor.

Pentru acest organ însă George Bariţ asemenea unui Crist luă crucea şi începă să urce infricoşatul Calvar.

Căci spre acesta îl ducea cu putere irezistibilă idealul redeşptării neamului său. Un ideal mare şi sfânt: acel „Deşteaptă-te Române“, care îl instăpânie cu o tărnie fanatică şi-l tără după sine cu o poruncă supremă despripă din tării atot stăpânitoare a unui suflet mare şi etern.

El se făcu astfel întemeietorul gazetăriei române.

Nimenea nu poate înţelege inima unui gazetar. Nimenea nu poate şti, nu poate pătrunde taina motivului, care indeamnă pe omul pregătit pentru alte cariere, ca să uite aceste ademeniri la o viaţă comodă şi să se facă gazetar. Nimenea nu poate simţi flacăra, focul adânc, care arde în sufletul acestuia şi-i mistue întreagă fiinţa. Căci nimenea n'are sufletul gazetarului. Căci nimenea nu înţelege, că acest om a rupt ori-ce legături cu eul său şi că s'a contopit cu o putere mare, cu o tărnie nemărginită, cu sufletul atotputernic al multimii, căruia trebuie să i-se supună şi să nu se oprească în drumul său până când nu devine jertfa acesteia, din care apoi multimea îşi luminează mintea, îşi satură foamea, îşi stămpără setea, îşi făureşte libertatea şi-şi cucereste fericirea.

Astfel George Bariţ a devenit jertfa acestei multimi, iar din ea neamul recunoscător şi-a făcut un ideal, la care astăzi se închină cu evlavie.

Căci Bariţ şi-a implinit cu cea mai sfântă conştiinţozitate şi cu cea mai supremă înţelegere rolul. „Gazeta“ lui a fost gazeta neamului întreg. Când Ruşii pusese stăpânire de facto peste ţara românească, „Gazeta“ lui Bariţ a fost organul, prin care Românii buni protestau împotriva despotului dela Nord. Şi Bariţ şi-a tras cu bărbăţie consecinţele. A îndurat cu resignare umezeala temniţei, în care fusese aruncat de Ruşii şi-a suferit eroic departe de familia lui pribeagă şi trudită de greul alergărilor multe. A primit cu fruntea ridicată ameninţarea cu revolverul a maiorului austriac br. Banco şi fără opunere s'a lăsat să fie pus în fiare de acesta şoptind doar o rugăciune, pornită din sufletul său însângerat, pentru neamul, pentru soţia şi copiii săi părăsiţi pe drumuri — în timp ce într'un turn de biserică uitată suna trist un clopot, care bătea miez de noapte...

Vecinic la muncă, mereu pe drumuri, neincetat frământat de sbumciări sufletesti, George Bariţ a refuzat orice cariere aducătoare de bune venituri, între cari şi postul de revizor peste şcoalele din Moldova şi slujba onorifică de redactor la Monitorul oficial din Bucureşti dotată cu 1500 la lună şi îngrijă cu supremă iubire de organul său. Fără ezitare pătruse cu acest steag, el ostaşul nobiruit, prin toate luptele înviforate, pe cari le întâlnea în cale. Iar când simţia, că puterea îl părăseşte, când osteneala îl punea la pat, atunci cu pietate îl incredinţa tovarăşilor săi, iar mai pe urmă îl incredinţa drept sfântă moştenire Mureşenilor eroici, cari l'au păstrat cu aceeaşi pietate şi l-au trecut biruitori prin viforul războiului de exterminare, declară împotriva noastră, dându-l mai departe generaţiilor, cari au urmat...

Moşneagul era de optzeci de ani. Incărunţit era, p'etele îi albisera în decursul luptelor îndelungate, fruntea îi strălucea incunată de o sfântă aureolă, iar

ochii, cari văzuseră atâtea flăcări în alergările sale — luminau ca două făclii, simboale ale unei lumi eterne...

Atunci un neam întreg s-a prosternut înaintea lui şi i s'a închinat cu evlavie. Căci în sufletul acestui neam strălucea prisosul de viaţă al moşneagului, care îşi jertfise totul pentru redeşptarea acelu neam. Din privirile tuturora, cari se închinau lui, se despripdea puternicul: „Deşteaptă-te Române“ ca şi cum acest semn voia a fi simbolul muncii de decenii îndelungate, desfăşurate de sărbătoritul moşneag...

Neamul românesc se înălţase la cea mai înaltă demnitate a conştiinţei sale. Căci el înţelegea, că prin respectarea bărbăţilor săi iluștri se respectează pe sine însuși și se înalță la o situație demnă de învidiat în fața străinilor.

Nu mult după aceea înălțătoare serbare a urmat moartea moşneagului. A fost o inmormântare princiară. La moartea lui a plâns tot neamul românesc, căci fiecare simţea, că Bariţ duce cu sine în mormânt şi o părticică din el...

Ci noi ne-am apucat şi am zidit din ruinele acelu mort, un om vecinic viu, un suflet etern, care va cuvânta, va trăi şi mai ales va gândi mereu în mijlocul nostru. Şi astăzi la o sută de ani de la naşterea lui iată-l plin de viaţă. El se ridică din mijlocul trecutului ca o fiinţă plină de vigoare şi semn ne face ca să urmăim cărarea bătută de el vreme de atâtea decenii...

În faţa lui plecăm steagul încredinţat nouă şi mărturie sfântă facem, că vom păstra neatinsă moştenirea lăsată şi vom lupta cu aceeaşi abnegaţiune şi fanatism pentru idealul scris de mână lui George Bariţ pe această flamură.

Astrul a dispărut, dar raza lui va străluci mereu în calea noastră.

V. Nişescu.

Din comitatul Făgăraşului. P. T. membrii ai clubului comitatens român din comitatul Făgăraş sunt rugaţi a participa la conferinţa clubului statorită pe ziua de: *Marţi 28 Mai st. nou la 8 oare seara în sala dela Hotel Paris. Făgăraş în 22 Mai 1912. Dr. Ioan Şancheda m. p. preşedinte. Matei Jiga m. p.*

Adunarea generală municipală a comitatului Făgăraş este convocată pe 29 Mai nou a. c. la 9 oare s. m. Membrii clubului comitatens român sunt rugaţi a lua parte în număr complet, fiind adunarea aceasta de o deosebită însemnătate pentru cauza românească.

Externă. O telegramă din Constantinopol anunţă, că: *„Noaptea trecută 5 vase cu pânze voind să intre din Marea Neagră în Bosfor, comandantul fortificaţiunilor a alarmat garnizoana crezând că flota rusă forţază trecereu. S'au tras câteva focuri fără gloanţe şi apoi s'a recunoscut eroavea.*

— Primul grup de prizonieri turci a sosit pe bordul vasului „Sannio“ la Palermo. Prizonierii au debarcat împărţiţi în trei grupe comandaţi de ofiţerii lor sub escortă italiană. Prizonierii au plecat cu trenuri speciale spre Corleone, Termini, Mersse, Cefalu, unde vor fi încasarmaţi. Jandarmii turci vor pleca la Sciacca. Comandantul jandarmeriei a rămas la Palermo. Multimea a asintat tăcut la trecerea prizonierilor.

Rostul meetingului dela Alba-Iulia.

— Articol din afară. —

De multă vreme, nici o altă chestiune nu a mai preocupat așa de adânc mințile și sufletele neamului nostru, ca chestiunea înființării episcopiei greco-catolice maghiare.

Am simțit și simțim cu toții primejdia mare ce o ascunde planul guvernului maghiar, prezentat Romei, cu o înfățișare și aparență așa de nevinovată, de a înființa o nouă episcopie catolică, pe carea guvernul „regului marian“ e gata, cu multă mariniție, să o înzestreze cu toate celea necesare! Dar, de altă parte, chiar scrisese organelor guvernului și opinia publică ungurească ne-au deschis și mai mult ochii, ca să vedem și mai limpede, ca să înțelegem și apreciem în întregă mărimea sa atentatul ce ni-se pregătește. Întru ade-văr, acei cari zi și noapte nutresc numai și numai gândul de-a înfrânge și zdrobi cu orice preț, cu mijloace de celea mai herostratice existența noastră, ca neam cu rost propriu în această țară, încearcă, prin înființarea episcopiei gr. cat. maghiare, să ne deie lovitură ultimă și cea mai grea în șirul celor nenumărate lovituri ce ni le-au dat până astăzi. Nu le e de ajuns, că ne-au scos cu totul de pe arena publică a acestei țări, care este și a noastră, nu le ajunge eliminarea limbii noastre de pe toate terenele vieții de stat, nu li-se pare în de-ajuns de eficace legea lui Apponyi, cu lovitura ce a dat-o școlilor noastre și cu dispozițiile ei potrivite să întârzie și împiedice dezvoltarea intelectuală a poporului nostru dela sate. Nu! Recurg la încercarea de a ne desnaționaliza prin mijlocirea bisericii, prin mijlocirea credinții noastre.

Opinia românească astăzi e lămurită în deajuns, ca să vadă primejdia noului atentat în potriua, nu a bisericii greco-catolice, ci în potriua naționalității noastre. Se știe azi, cum, cu ajutorul căror informații nesincere și viclene a fost înduplecată Roma, ca să-și deie un fel de învoiere prealabilă la ridicarea episcopiei greco-catolice maghiare.

S'au lămurit și alte chestiuni, cari ar fi putut da prilej la lupte dureroase și pline de primejdie între frații de același neam și-astăzi întregul nostru neam și are ațintite privirile sale spre meetingul de Miercuri de la Alba-Iulia.

«Cuvântul de chemare» al mirenilor noștri a venit la timp, pentruca prin meetingul de Miercuri să se învedereze solidaritatea întregii biserici greco-catolice și a întregului nostru neam cu pașii ce i-au făcut deja arhieriei noștri. Meetingul de la Alba-Iulia are să spună tuturor celor în drept și convingerea turmei, părerea ei față de planul episcopiei gr. cat. maghiare. Și mai ales are să fie importantă pentru cei în drept profesiunea solemnă și respicată a credințelor în acest punct a acelor parohii, pentru cari primejdia este iminentă, a acelor parohii pe cari guvernul le-a luat deja de acuma în proiectul de apropiată arondare a noiei dieceze.

Meetingul de la Alba-Iulia trebuie să fie deci și prin înfățișarea sa esternă, prin numărul celor ce vor lua parte la el, un moment hotărâtor în lupta contra înființării episcopiei gr. cat. maghiare și mai ales în contra rușerii de comune și părți întregi din teritoriul provinței noastre metropolitane.

Imi închipuiesc însă că meetingul acesta trebuie să trezească și să întărească și conștiința de drept a poporului nostru, în primul rând a parohienilor din părțile imediat amenințate — față cu încercarea și tendința de a-i scoate din cadrele bisericesti istorice și de drept de până acuma, și a-i sili în contra vofei lor să treacă și să îmbrățișeze un organism bisericesc, deosebit de cel de până acum, deosebit ca limbă, ca organizație ierarhică etc. etc.

Imi Inchipuesc mai departe ca in meetingul acesta trebuie sa se discute si felul de continuare al luptei...

Camera. Sedința de ieri a camerei a fost foarte cercetată. In urma tulburărilor din capitală...

Pe la ora 1 se redeschide sedința și se fac trei interpelații în chestiunea tulburărilor din capitală.

Lukács a răspuns numai de cât. A spus, că rugat fiind a primit să fie mijlocitorul între patroni și muncitorii eschiși.

El declară, că nu primește învinuirea că programul de drept electoral al guvernului sau alegerea de prezident al camerei ar fi cauzat tulburările.

In forma aceasta e ușor a te scăpa de rezonabilitate, cu câteva cuvinte superficiale, în care poate nu crezi nici tu însuși.

La Alba-Iulia.

La Alba-Iulia, la meeting! Aceasta e lozica zilelor de Rusalii. In alt loc al ziarului nostru dam un articol despre rostul acestui meeting.

parte la ea in numar cât se poate de mare, fara deosebire de confesiune.

Dăm azi două voci de presă asupra adunării:

Unirea.

Unirea scrie următoarele: După cum ni se scrie, in toate părțile provinciei metropolitane se arată un foarte viu interes față de meetingul de protestare...

Fie lozica noastră: la Alba-Iulia, la mormântul marelui Atanasiu, care ne-a dus la leagănul neamului și limbei noastre.

Libertatea.

Libertatea din Orăștie publică un frumos articol, scris de dl. Dr. Valer Moldovan, arătându-se însemnătatea meetingului.

Poporul cu adevărat vrednic de-a trăi și de-a fi cinstit de alte popoare, e acela, care în clipele de grea încercare nu-și pierde nici cumpătul, dar nici încrederea în sine!

Vrednic de cinste e numai acel popor, care nu se lasă călcat în picioare, cum calci un vierme!

Adunarea dela Alba-Iulia va fi o probă a vredniciei noastre ca popor!

Ochii multora vor fi îndreptați pe Mercuri după Rusalii asupra adunării din Alba-Iulia.

Noi însă să știm una; că din munți și din câmpii, din apropiere și din depărtări, să alergăm cu mii la Alba-Iulia, ca să arătam tuturor celor, cari ne vreau binele ca și celor, cari nu ni-l vreau, că poporul român nu mai e popor de iobagi fără pricepere și fără voință!

Să strigăm din piepturi puternice, să se audă până la Viena și până la Roma, că nu ne-a trebuit nici când ce-i a altuia, dar nici nu vom da ce-i al nostru.

Să se pogoare Duhul sfânt peste toate inimile române, să le lumineze, cum pe ale apostolilor le-a luminat, și de curagiu să le umple, precum pe ale apostolilor le-a umplut, — ca dela Alba-Iulia să mergem spre vetrele noastre așa de neînfricați luptători pentru biserică și neam, cum apostolii, după pogorârea limbilor de foc peste ei, s'au respirat peste tot pământul, plini de tărie D-zeiască, ca minunați luptători ai Domnului!

La revedere în Alba-Iulia!

Din România.

Răpirea Basarabiei și Liga Culturală, secția Iași. Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor secția Iași, a trimis tuturor secțiilor Ligii Culturale din țară un călduros apel semnat de d-nii A. D. Xenopol și A. C. Cuza...

In ziua de 16 Maiu v. se va organiza în fiecare oraș câte un festival, la care se va ține o conferință amintitoare a împrejurărilor răsturnării Basarabiei...

La sate, învățătorii vor ține cuvântări sâtenilor explicându-le însemnătatea zilei.

Președintele pe cât va fi cu putință se vor ține serviciile religioase.

Ioși Români sunt rugați a arbora în aceluși drapelul Basarabiei, roș cu albastru, ambele cu doțu la vârf.

Serbarea zilei de 10 Mai. Nu numai în capitală, ci în toată România, ziua de 10 Mai, care reamintește alegerea actualii dinastii...

La orele 11 fără un sfert sennapetele va vesti sosirea familiei regale la Mitropolie, unde după sfârșirea serviciului divin s'ă săvârșit sfințirea celor 6 drapel...

La ora 11 și jumătate M. Sa Regele a primit defilarea trupelor, comandată de d-l general Crăiniceanu, comandantul corpului II de armată.

In diferitele biserici din capitală s-a ținut în decursul zilei serviciul, divin, arătându-se credincioșilor importanța zilei de 10 Mai, prin cuvântări ocazionale.

Programul congresului Ligii Culturale. Pentru congresul Ligii Culturale ce va avea loc la Constanța in zilele de 13, și 14 c. v., secția locală a Ligii de sub președinția d-lui Dr. Tălășescu...

Duminică 13 c., orele 6 și jumătate dimineața, în gara locală, va avea loc recepția oficială a delegațiilor din țară.

Luni 14 c., orele 10 și jumătate dimineața, ultima sedință a congresului.

După amiază pe la orele 3 excursie în largul mării.

Marți congresiștii se vor duce să viziteze monumentul de la Adam Klisi.

O ligă națională aeriană română s-a constituit zilele acele în București, al cărei scop este de a înzestra armata română cu aeroplan...

Invitare

Serbările comemorative

care vor avea loc din prilejul aniversării centenarului nașterii lui George Barișiu

PROGRAM:

I. Luni la orele 10 a. m. parastas solemn în memoria lui George Barișiu, oficial în biserică Sf. Nicolae din Brașov.

II. Luni după amiază la orele 6 în sala Redutei orașenești festival comemorativ:

- a) Cuvânt de deschidere rostit de Dr. V. Nișescu.
b) Coruri executate de reuniunea rom. de cântări sub conducerea maestrului G. Dima.
c) Conferență despre George Barișiu de Silvestru Moldovan.
d) Declamațiuni: a) de Mărioara G. Dima, b) de Aurel P. Bănășiu.

III. Luni seara după festivalul cina comună în localitățile Redutei.

Tot în ziua comemorării lui George Barișiu se vor întruni la Brașov reprezentanții presei române.

La aceste serbări comemorative invităm cu toată onoarea publicul român din Brașov și împrejurime.

Redacțiunea ziarului Gazeta Transilvaniei.

Din despărțămintele

„Asociațiunii“.

— Prelegeri populare, în desp. Dicio-Sânărtărin.

Comitetul Despărțământului Dicio-Sânărtărin al „Asociațiunii pentru literatură și cultura poporului român“ continuând cu activitatea sa dezvoltată pe terenul prelegerilor populare a ținut în 12 Maiu 1912 două prelegeri populare și anume: una la 11 oare a. m. în comuna Șaroșul-unguresc și alta la 3 oare p. m. în comuna Bozias.

Biserica din Ruginoasa.

In curând se vor ține la Iași marile serbări cu ocazia desvelirii și inaugurării statuii lui Cuza-Vodă.

Cred, că fac un serviciu cetitorilor dând cu acest prilej câteva notițe despre biserica ce adăpostește în sânul ei rămășițele pământești ale celui d'ntâi Domnitor al Românilor, al României-Unite, Alexandru Ioan I. Cuza.

Biserica aceasta este așezată în mijlocul satului Ruginoasa din județul Suceava, lângă palatul lui Cuza-Vodă și aproape de gara Ruginoasa.

Moșia Ruginoasa, pe a cărei proprietate este zidită biserica, aparținut familiei Sturza, dela care apoi a fost cumpărată de Vodă în anul 1862.

Biserica astăzi are o vechime de 101 ani, după cum se constată din pisană ce este așezată de-așupra ușii de intrare și care sună astfel:

„Acest sfânt și dumnezeiesc lăcaș, intru care se prăznuiește Adormirea Prea Sfinței Născătoare de Dumnezeu și pururea Feocioarei Maria și sfânta mare mucenică Ecaterina, s'au zidit din nou intru lauda mării lui Dumnezeu de bine-credinciosul și iubitorul de Dumnezeu boier Sandul Sturza...

Prelegătorii au fost domnii Dr. Alexandru Șimon și Emil Călugăr. Cel dintâi a dezvoltat la înțelegerea poporului chestia antialcoolismului...

Prelegerile au avut un rezultat neașteptat de bun, deoarece în comuna Șaroșul-unguresc, o comună cu abia câteva familii românești sau înscris 6 membrii ajutori, iar în comuna Bozias 20 membrii ajutori pentru anul 1912.

In 19 Maiu la 12 oare sa ținut o altă prelegere în comuna Bernadia, tot sub conducerea directorului despărțământului dl. Dr. Romul Boila. Deși comuna mică, poporul s'a adunat în număr mare.

Cu toate că Bernadia e o comună mică, s'au înscris 7 membrii ajutori pe anul 1911 și 9 membrii pe anul 1912.

De aici prelegătorii au trecut în comuna vecină Căpâlna-de-sus, unde la 2 oare după deschiderea sedinței prin dl. director a vorbit dl. Nicolae Berghian despre „alcoholism“. Dl. Emil Călugăr „despre însemnătatea limbei române“ și dl. Nicolae Platon despre „luxul în popor“.

Sânge pe străzile Budapestei

Ziua de ieri.

Cu toată hotărârea conducerii partidului social-democrat din Budapesta, de a se relua eri lucrul, o parte mare a muncitorilor a continuat și eri greva și demonstrațiunile pe străzile capitalei.

Cauza principală a demonstrațiilor de ieri a fost însă faptul, că lucrătorii metalurgiști și de ferărie, cari declaraseră alaltaeri greva, n-au mai fost reprimiți eri în muncă.

Pompierii, eșind în grabă la fața locului, au stins incendiile. De altă parte miliția și poliția, folosindu-se de arme, au respins cetele de demonstrații.

In decursul ciocnirilor acestora au fost răniți peste 50 lucrători. In strada

Cantece.

I. Codrule cu frunza lată Ași dori să cânt odată Să-ți suspine ramurile Să-ți răsunare dealurile.
Ași dori să cânt cu jale Ce visează apa'n vale Să m'audă mândrul soare Și fetițe gânditoare.
Foae verde de alună Mai am codrule o lună Și mă duc in lume iară Nu mai viu până la vară.
Ași dori să cânt acuma Ce gândește sara luna Când la tristul geam suspină Visătoarea orfelină.

Și-ași vrea să te oprese în cale Să te întreb de sănătate De planurile făurite In dimineți înrouate.
Dar' nu mândur să mă apropii Mă tem că m'or vedea vecinii Și-or murmura prin toată casa Că eu am stat în calea Lini.

Din România.

Biserica din Ruginoasa. In curând se vor ține la Iași marile serbări cu ocazia desvelirii și inaugurării statuii lui Cuza-Vodă.

Domn și oblăduitor a toată Moldavia Alexandru Cațmah, Voievod, la anii dela Hristos 1817, luna Iunie 30c.

Extraordinar de important!

Am onoarea a face cunoscut Onor public, că după ce am cumpărat o cantitate mare de mărfuri în **partie**, sunt în poziție, ca hainele mai jos notate, să le dau cu prețurile următoare:

- 1 Costum croială americană, lână curată 25 și 28 c.
 - 1 Pardesiu croială americ. lână curată 20 și 30 c.
 - 1 Pardesiu croială americană lână curată, pentru băieți 16 și 20 c.
 - 1 Costum pentru copii dela 3 ani până la 10 ani dela 5--16 c.
 - 1 Pardesiu pentru copii dela 3 ani până la 10 ani dela 12--15 c.
 - 1 Pelerină pentru bărbați din păr de cămilă 12--15 c.
- Coloarea hainelor este modernă, ieftinătatea și durabilitatea** esclude oricare concurență.

Totodată cu onoare aduc la cunoștința On. dame, că mi-a sosit în cele mai moderne culori

Novități de primăvară și vară

și adevă: Raglane, Jachete, Costume, matineuri, jupoane și bluze, în mare și bogat asortiment.

Principiul meu în despărțământul acesta este serviciu solid și punctual.

Zace în interesul propriu al fiecăruia ca să-și acopere cele trebuincioase dela mine până durează provizia.

Rugându-mă de sprijinul prețios semnez

Cu toată stima

ASCHER I.

Brașov, Târgul inului Nr. 26.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiță este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

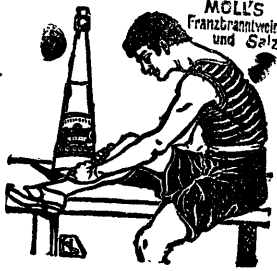
Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai corbiciose la stomac și pânțee, în contra căreilor și aorelei la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de float, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesoi a luat acest medicament de casă o răsbândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutiți originale sigilate Corone 2.— Falsificățiile se vor urmări de cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Varie-ți numai dacă fie-care sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frot), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de receală.

Prețul unei cutiți originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea ațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. — 40 b Cinci bucăți cor. 1.80

Fie-care bucăță de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Neblauben c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală.

La deposite să se ceră anumit preparatele provădute cu iscăliturași marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposit în Brașov: Karl Schmidt, farmacist.

Pentru sezonul de primăvară și vară 1912.

In atenția On. public cumpărător.

Am onoarea a aduce la cunoștință, că din cauza renouării Magazinului meu, primesc comande pentru haine bărbătești din depositul meu de stoffe englezești lucrăte după cel mai modern fason, cu prețuri foarte ieftine.

Poftiți a folosi această ocașie căci prețurile ieftine durează numai timp scurt.

Serviciu punctual

Rugăm se fiu onorat cu comande câte de mult semnez cu stimă

Kosa Albert

Magazin de haine Brașov Str. Mihail Weis Nr. 6.

3 1/2 MILIOANE COROANE!

poate câștiga fiecine cumpărând următoarele lozu i:

1. Obligațiune de câștig cu premie convertită dela BANCA HIPOTECARĂ UNGARĂ.
1. Obligațiune de câștig cu premie dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie.
- 2 lozuzi Sanatorul Regina Elisaveta.

12 Trageri anuale și anume:

5 Februarie, 25 Februarie, 1 Martie, 25 Aprilie, 5 Iunie, 25 Iunie, 1 Iulie, 25 August, 5 Octombrie, 25 Octombrie, 1 Noembrie, și în 27 Decembrie.

Câștigurile principale:

Cor. 1.000.000.— 500.000.— 400.000.— 300.000.—
2 câștiguri de 200.000.— 100.000.— și 75.000.— etc

Acestea 4 bucăți lozuri le vindem de prezent pe lângă **48 rate lunare a 10 coroane.**

După primirea ratei prime imediat trimitem cumpărătorului Lista legală de rate, în care este indicată Seria, Numărului și Litera lozurilor vândute, pe baza căreia Va participa respectivul la toate tragerile viitoare și eventualele câștiguri sunt în întregime ale lui. După fiecare trageră controlăm punctual toate lozurile vândute de noi și eventualele câștiguri le vom aviza telegrafice și intrucât e posibil chiar și telefonice st. noștri cumpărători. — Rata primă e mai bine a ni se trimite prin mandat postal pe a cărui cupon trebuie indicată legibil și punctual adresa cumpărătorului. — Spre a ni se putea trimite ratele viitoare gratis fără porto și alte spe. e postale, rimitem fiecărui cu ocaziunea estradării Listei de rate și cercuri postale. — Toate eventualele câștiguri se esplătesc în bani gata la Cassa noastră.

Nici un moment să nu trăgănați cu comanda... NOROC FĂRĂ SFÂRȘIT ȘI FĂRĂ NICI UN RISIC.

Ori ce perdere este eschisă, numai și numai de câștig poate fi vorba. — Toate comandele sunt a se adresa către

Ustredna Banka Ucastinny Spolok,

Budapesta, VI. Váci-körut 31.

1-5

Strada Porții Nr. 51.

Nu scăpați ocazia!

Pentru sărbătorile de Paști, Rusali, sezonul de vară, a Vă aprovisiona cu haine de dame și bărbați dela firma

Frații Fischer

Brașov, Strada Porții Nr. 51.

- Se pot cumpăra cele mai frumoase, moderne perdeuri de dame dela 14 coroane în sus.
- Pardesiu elegante de fetițe 10 " " "
 - Pardesiu fin modern de bărbați Raglan 20 " " "
 - Costume moderne 18 " " "
 - Costume pentru băieți 12 " " "
 - Costume pentru copii 4 " " "

Atragem atenția On. public asupra firmei.

166,3-50.

Strada Porții Nr. 51.

Duminecă în 26 a lunii curente

va fi deschiderea

Grădinei cu restaurant Nr. 5

din nou foarte frumos restaurată, cu concert a Muzicei militare.

Intrare liberă.

Mâncări și beuturi bune, serviciu solid și cu atențiune. Sală mare pentru baluri, concerte, nunți, etc. stă la dispoziția On. public.

De o cercetare numeroasă se roagă

Peter Golban

Restaurateur.

1-8.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

Administr. „Gazetei Transilvaniei“.

Baile vindecătoare Előpatak

Cu apă care conține Radium, Acid carbonic, (Bai Nauheimer).

au efect deosebit contra boalelor de stomac, rinichi, ud, mișcă, ficat, și splină, șoldină, reumatism, constipație, precum și contra boalelor cari se desvoaltă din nervositate. Cura cu renunita apă de beut Előpatak, urmaă după ordinațiunea medicală, împreună cu bai reci și calde, masaj, gimnastică suedică, traiu dietetic dă rezultatu foarte favorabile.

Sezonul băilor dela 15 Maiu până la 15 Septembrie.

Stațiune de cale ferată Feldioara (Hölvár) și Senti Sz-Görgy cu comunicație ieftină de trăsuri. Locuințe și întreținere ieftine și elegante. Pentru sezonul prim din 15 Maiu până în 15 Iunie și al doilea dela 20 August până în 15 Septembrie se plătește numai jumătate din taxa pentru cură și muzică. Locuința cu 50%, întreținere mult mai ieftină. Apa minerală Előpatak ocupă primul rang între apele minerale alcaline ce conține alcaloid de fier se folosește și ca doctorie de casă și e foarte plăcută amestecată cu vin sau cu beutură răcoritoare. În streinătate precum și la teată să consumă anual mai mult ca un milion de sticle. Locul de trimitere Előpatak și în cele mai multe orașe și case de comorciu en gros.

La dorință se trimit și prospecte franco.

Direcțiunea.

Subsemnatul

pictor academic

absolvent al școalei de picturi din București și München, aduce la cunoștință publică, că după o praxă de mai mulți ani, făcută în streinătate s'a stabilit în orașul Budapesta, VII, Horánszky-utca 5 și este în plăcuta situație de a executa

tot felul de picturi

icoane sfinte, icoane pentru sărutat și pentru iconostas zugrăvit artistic etc. precum iconostasuri, altare, avomur, iertovnice, tabernacule, troițe și luminari stătătoare etc. aurituri: în bronz, metal, argint, aluminiu și în tot ce privește această branșă. — Primește lucrări în aparate și în general și orice reparații istorice. — La caz de trebuință pentru a lua în efectuare lucrări mai mari, rog a mă aviza prin o corespondență. — La cerere se trimit schițe și informațiuni. Cu stimă

CONSTANTIN PETRIDE,

pictor academic

Budapesta, VIII. Horánszky utca 5.

Atențiune!

„BRAȘOVIA“,

vă apără vă couselvă, ajută!

„BRAȘOVIA“,

e bun formator de sânge, întărește, și nutrește corpul omenesc slăbit neputincios, lipsit de putere la mic și mare.

„BRAȘOVIA“,

face corpul omenesc rezistător, îmbunătățește nervii atacați, încetează ritațiunile nervoase, simțirea rea în general, dă bucurie de trai.

„BRAȘOVIA“,

ungește viața omenescă, înaintază schimbarea stoffelor în corp face apetit.

„BRAȘOVIA“,

apără contra tuturor boalelor, e un eminent ajutor pentru Reconvalesscenți.

„BRAȘOVIA“,

e neîntrecut în buna sa folosință.

Se capătă în Brașov (Brassó) la: K. de BENKNER. Strada pe tocle 22.

În farmacii, droguerii etc.

Prețul unei sticle 3 coroane.

La comande externe pentru porto încă 40 fileri.

A V I Z.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public din oraș și împrejurime că la magazinul meu de haine pentru bărbați, copii și băeți din Târgul inului Nr. 33 (Palatul Czell) am înființat și

o secție de haine pentru fetițe

după modelele orașelor mari, cu haine de primăvară confecționate din cele mni fine și moderne stoffe. In privința calității și prețului pot concura cu ori și care magazin din capitală.

Totodată anunț On. public, că mi-a sosit pentru sezonul de primăvară

Haine de bărbați, băeți și copii

moderne și mă rog a vizita magazinul fără obligament de a cumpăra.

Recomand afacerea mea bunăvoinței și sprijinului On. public.

Cu toată stima

N. P. Godmann Succesor

Samuel Lipot.

Târgul inului Nr. 33 (palatul Czell.)

515,1—30

Avis!

Am onoarea a aduce la cunoștința On. mușterii că m-am reîntors din călătoria de studii de 6 săptămâni pentru câștigarea de cunoștințe în ce privește bransa mea atât în praxă ca și în teorie. După sistemul renumit «Le Grand Chic» ofer ce este mai perfect. Rugându-mă și mai departe pentru sprijinire semnez

cu toată stima

GERGELY SÁNDOR,

atelier de mode pentru dame Piața mare Nr. 28.

Avis!

Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. Dame că lucrez **Costume și rochi de dame** după cel mai nou și modern fason cu preț foarte ieftin.

Garantez croi inexecepționabil

Cu toată stima

GUSTAV BEER,

croitor de dame Str. Spitalului 33.

Henric Tyroler

tapețier și decorator

Brașov, Str. Spitalului Nr. 66.

Primește tot felul de lucrări de tapițier și decorații în atelierul său și afară de casă.

La cererea On. Public din provincie viu imediat. 1—10.

Zilnic cafea prăjită cu propria prăjitorie.

Am onoarea a aduce la cunoștința on. public că i stă la dispoziție în cantități mari zarzavaturi, trufanda proaspete zilnic, cu preț ieftin on mușterii.

FRAȚII GINGOLD

Strada Hirsch 4. — Casa proprie. — Telefon 316.

Articoli de băcănie, dulcetuuri, fructe sudice, făină, zarzavaturi, trufanda, sardine, con-
:: — — serve en gros. — — ::

Deposit mare de zaharicale. Marfa dela 140—2 coroane.

Mare deposit de Stollwerck și Karamele.

Zilnic somn proaspăt. Pește sărat en-gros.

GEORGE SZÖCS

croitor civil și militar

BRAȘOV, Strada Mihael-Weiss Nr. 10.

casa proprie.

— TELEFON 488. —

Deposit de cele mai nouă stoffe indigene și din streinătate.

Serviciu prompt!

Prețuri solide!

In prăvălia de delicatose I. G. Eremie se caută pentru sezonul de vară o

calfă

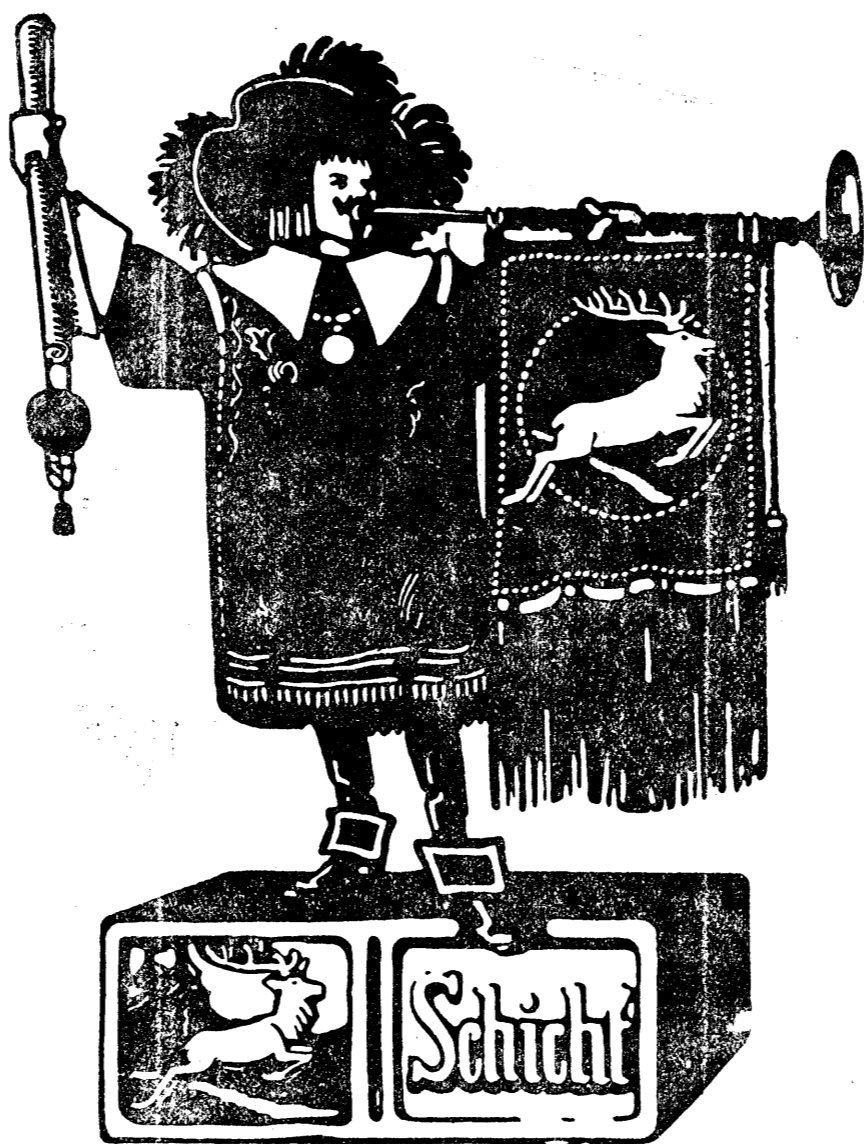
care se poseadă cele 3 limbi ce să cer.

I. G. Eremie. Brașov.

Esplicație

pentru ce Săpunul Schicht după metoda de spălat următoare, dă cel mai bun rezultat:

1. SĂPUNUL SCHICHT este cel ma bun din săpunuri.
2. Este spornic, de aceea cel mai ieftin.
3. Curățenia se garantează cu 25 000. cor.
4. Este moale și conservă textura.
5. Solubil, spală murdăria.
6. Se poate spăla și cu apa rece. Rufe de lână nu se strimtează.
7. O săpuneală cu Săpun Schicht face cât 3 Săpunele cu săpun obicinuit.
8. Cu SĂPUN SCHICHT se economisește timp, osteneală și bani.
9. Albește rufele.
10. Metoda producției este de tot specială. Se folosesc numai cele bune materiale brute.
11. Esperiențe de mulți ani se valorează la producere.
12. Aplicând invențiile cele mai nouă, se lucrează neîntrerupt la perfecționare. Aceste au valoare și pentru „EXTRACT DE SPĂLA & LAUDA FEMEII“.

Publicație

Cine veește a economisi bani, timp, și lucru întrebuințese următoarea metodă de spălat: înmuiatu rufelor: Apă numai atât cât să le acopere, atât eytrabt de spălat „Lauda femeii“ până ce se face zoale“ Rămân înmuiate peste noapte.

Spălatul ca atare nu recere multă osteneală, dacă să folosește SĂPUN SCHICHT marca CERBUL Toată murdăria este disolvată cu EXTRACTUL LAUDA FEMEII rufele trebuie clătite cu zoale de Săpun Schicht. Rufele nu trebuie frecate. Pete învechite se îndepărtează ușor dacă se freacă rufele pe amândouă părțile cu Săpun Schicht, și după aceea rămân rufele o cară înfașurate, atunci toată murdăria se spală.

In apa fiartă se pune puțin Săpun Schicht sau Extract de spălat „Lauda Femeii“. Important este ca rufele după spălat să se clătească cu apă abdentă, până ce apa rămâne curată.

Vasi le Muscalu

primul
atelier
de curelar
român

in Braşov, Strada nouă Nr. 18 (casele proprii). Am onoare a recomanda On public din Braşov şi jur Atelierul meu de curelărie, provăzut cu tot felul de hamuri de lux şi pentru lucru, din piele de blanc, precum şi tot felul de curele de incins, şerpăre, şele în diferite colori, artistic lucrate. Se primesc şi reparaturi de tot felul, cufer, geante de călătorie şi pungi etc. etc. precum şi plosci de Lemn îmbrăcate în curele frumoase, în mărimi şi colori diferite.

La atelierul meu de pielărie din Braşov, comaratele postale se efectuează grabnic şi cu preţuri moderate.

„TRANSYLVANIA“

bancă g. m. de asigurare, Sibiu (Nagyszeben)
recomandă încheierea de

Asigurări pe viaţă

in condiţiunile cele mai favorabile.

Pentru preoţi şi învăţători români gr.-or. dela şcolile profesionale avantajii deosebite.

Special de remarcă sunt combinaţiunile următoare:

Asigurări mixte cu restituirea intereselor de 3% garantată.	Asigurări de pensuni simple sau combinate cu asigur. unui capital.
Asigurări simple şi mixte cu participare la câştig de 40%.	Asigurări mixte cu plăţirea necondiţionat de 2-ori a capitalului.

Asigurări de foc

deasemenea foarte ieftine.

Dela existenţa „Transylvaniei“ s'au plătit din partea ei:

Capitale asigurate pe viaţă.	Cor.	146.556.63
Pagube de foc	„	5.275.798.23
Sumele asigurate pe viaţă erau cu finea anului 1911	„	10.931.322.—
Asigurări de foc	„	127.763.744.—
Capital de fondare şi rezerve	„	2.520.492.—

Informaţii şi prospecte se dau gratuit prin direcţiune în Sibiu, prin agenturile principale din Arad, Braşov, Bistriţa, şi Cluj, cum şi prin toţi agenţii din comane.

Agentura principală pentru Braşov se află la d.l
— H. Herman, Strada Porţii Nr. 51.

Persoane versate în achiziţii cu cercuri bune de cunoştinţă se primesc în condiţii favorabile în serviciul institutului.

Fără concurenţă.

Novităţi de primăvară!

In atentiunea On. public cumpărător!

Mi-a sosit cele mai moderne

Pardesiuri de dame pentru primăvară,
Costume, Pardesiuri de fetiţe,
rochii în asortiment bogat.

Rog on. cumpărători a se convinge despre capabilitatea mea de concurenţă, şi dacă nu va cumpăra.

Cu toată stima:

Goldmann N. P.

Magazin modern de îmbrăcăminte de dame.

Braşov, Tîrgul Inului Nr. 28.
Telefon 205.

Novităţi de primăvară!

Asortiment bogat de modele.

Ghete de dame şi bărbaţi.

Marca Salamander à Cor. 16-50
executare de lux à Cor. 2-50

neîntrecute în durabilitate.

Magazine speciale pentru ghete
Frederic Ipsen et Comp

BRASOV,
Strada Vămil 36.

Mediaş,
piaţa mare 26.

140,1-50

Sighişoara,
str. boerilor 10.

Avis!

Recomand on., public

Magazinul meu cu ciasornice

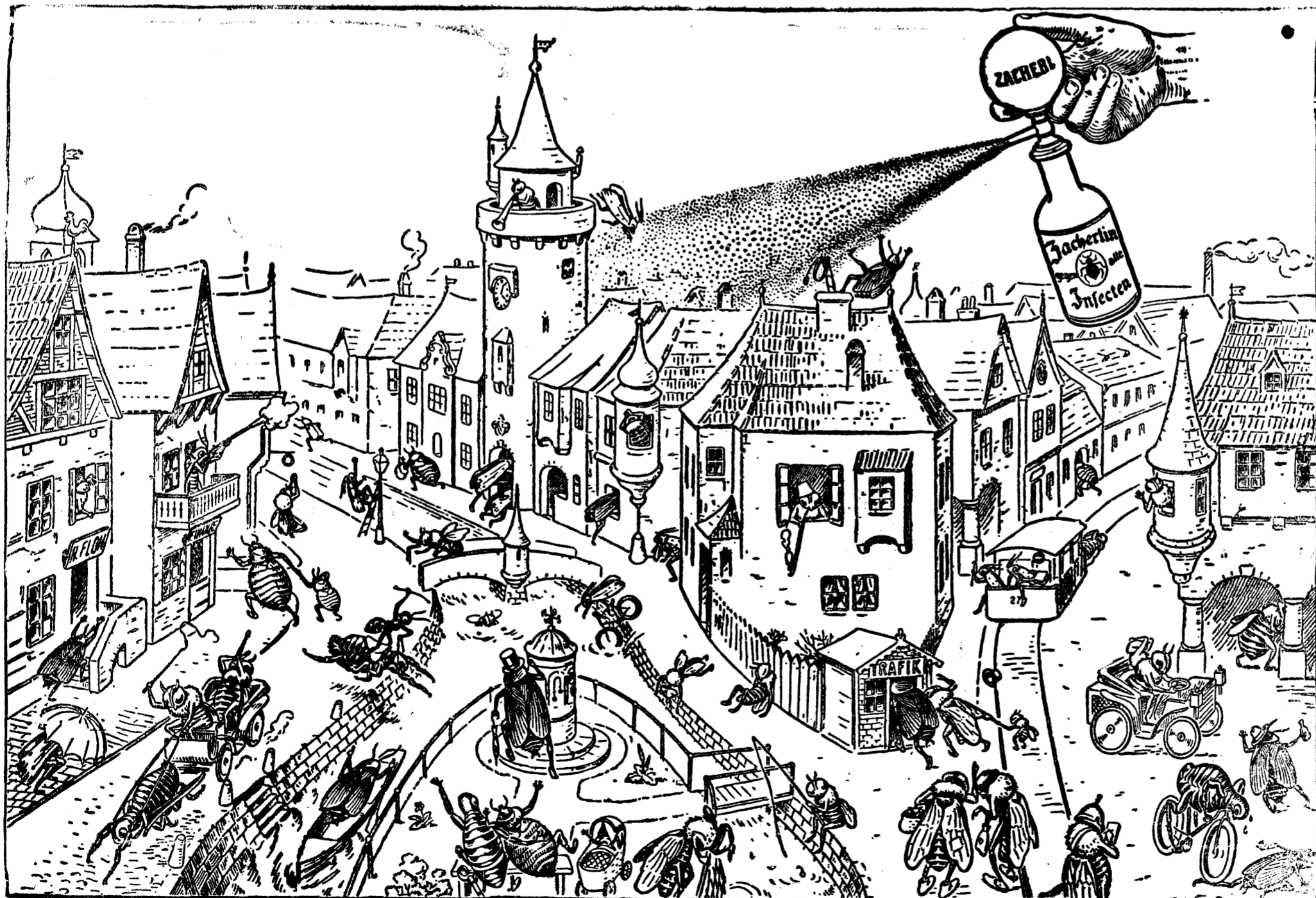
din Strada neagră 24, modern aranjat cu diferite ciasornice. Mare asortiment de pendiculare. Preţuri foarte ieftine.

Reparaturi ce cad în bransa mea, le execut cu preţ ieftin şi garantez.

Tot odată fac cunoscut, că pentru ciasornicele reparate ce s'află la mine de un an, şi nu s'a scos, deocamdată dau ţeduli nouă, şi nu se vinde, on. muştirii să se anunţe la mine.

Cu toată stima

1-26. Wilh. Kamner.

Onorabilul comerciant tine de a vinde muşterilor săi „ZACHERLIN“ cerut de ei, care are efect incomparabil de bun şi nu, un alt surogat.

Din nefericire mai există şi alţi comercianţi!

De aceia avertisăm pe amicii veritabilului „ZACHERLIN“ de a băga bine de samă, să nu li se vînză sticle cu „Zacherlin“ bine imitate, ci să observe ca numele „ZACHERLIN“ să fie pus pe ele.

Odăi

frumos mobilate se închiriază lunar, sau cu ziua cu preţ ieftin în

Villa Kertsch.

Ioan Apfelbach

BRASOV, Strada Porţii 18.
(La regele gulerilor.)

Vă recomand manazinel meu mare de ciorapi de bă:baţi, dame şi copii şi ciorapi de turist, cămăşi albe şi colorate de turist. Ismene lungi şi scurte, genunchi. Gulere, manjete şi cravate moderne. Umbrele, Toilet şi Parfumerie. Vă servesc solid şi sigur.

Atelier tehnic dantistic

I. SOLE

BRASOV, Strada Vămil Nr. 19

Execută toate lucrările ce ocaz în bransa dantistică lida şi cu preţ moderat. — Specialist în coroană şi pod.

Pacienţii din provincie să servesc în 24 oare. 102

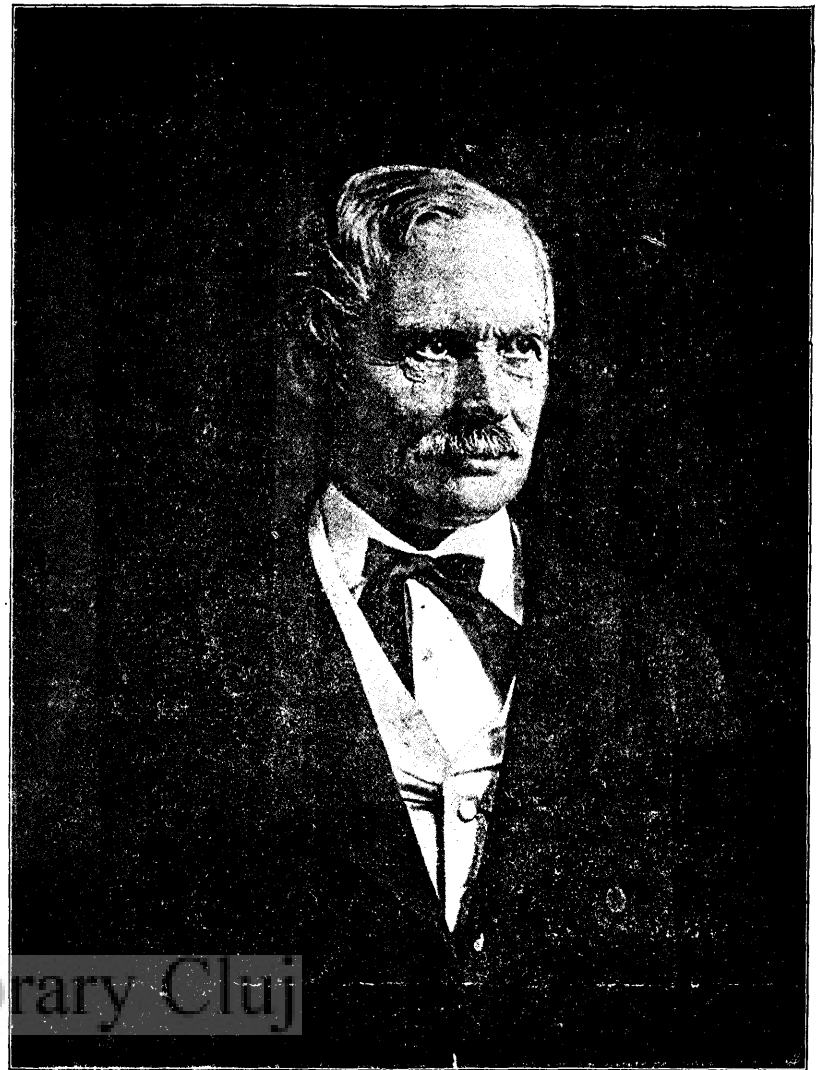
lui George Bariț.

912.

de mână,
coale mai
putea în-
menite să
nu numai
neamului ro-

Brașovenii recunoscători.
Comitetul parohial al Româ-
nilor din Cetatea Brașovului felicitând în termeni călduroși pe George

măne gr. or. din Cetatea Brașovului dela 1846—1855 în timpul când s'a pertractat înființarea gimnaziului român gr. or. din Bra-

asta fierbinte și-a
and realizată, căci
anul 1836, s'a sta-
șov ca prim-profesor al
cei cetățenilor și neguțătorilor
din cetate, fiind invitat la acest post
și angajat în toată forma.

Munca ce-a dezvoltat-o Barițiu
în Brașov cu deosebire între anii
1836—1850 este una din cele mai
strălucite pagini ale activității sale.
Pe terenul școlar, pe terenul culti-
vării limbii românești prin înființa-
rea unei societăți de diletanți în
iarna anului 1839 și în genere pe
terenul public și politic în deosebi
prin înființarea primelor foi româ-
nești »Foaia pentru minte« și
»Gazeta de Transilvania«, George
Bariț a desfășurat o activitate a-
proape supraomenească.

Iată, cum îl caracterizează pe
acest bărbat providențial al neamului
d-l prof Andreiu Bârseanu în »Is-
toria școlilor centrale române gr.
or. din Brașov«:

„Greutățile, cu care avea să se
lupte Bariț cu deosebire în anii
cei dintâi ai dascălii sale la școala
din cetate, erau foarte mari. Manua-
lele de școală lipsiau aproape cu to-
tul și trebuiau înlocuite prin manu-
scripte, mijloace de învățământ erau
de tot puține, școlarii erau slab pre-
gătiți, așa, încât era o adevărată
măiestrie din partea dascălului, ca
să se poată acomoda gradului lor
de pricepere.

„Cu toate acestea zelul dascăl
știu să învingă toate aceste greutăți
și în timpul de nouă ani (1836—1845),
cât funcționa la școala din Cetate,
cresc o generațiune întreagă, care-i
rămase în veci recunoscătoare. Și
pe lângă toate acestea neobositul
Bariț îi rămânea timp de ajuns,
ca să instrueze și particular pe fiii
câtor-va familii cu dare de mână
din Brașov și în același timp să re-
digeze două foi periodice și să ia
parte la toate mișcările mai însem-
nate ale societății, în mijlocul căreia
se așezase.

„Ori și cine își poate închipui,
de câtă autoritate se bucura George
Bariț în Brașov cu deosebire între
anii 1840—1850 și nu ne vom
mira, dacă și mai târziu îl vom în-
tâlni ca unul din cei mai de frunte
consilieri în toate afacerile publice
românești și în deosebi în afacerile
școlare, la care dăduse dovezi, că
se pricepe așa de bine. —

Dar cine ar putea descrie și
numai în parte toți pașii, toate fră-
mântările și sfaturile prețioase pe
care zilnic le-a dat Bariț Brașove-
nilor prin graiu viu și prin coloanele
ziarelor sale în acea epocă de
redeșteptare națională?! Nu era în-
treprindere românească, la care să
nu îi să soliciteze sfatul său cuminte
și prevăzător!

Cea mai frumoasă dovadă a
activității sale multilaterale în mijloc
Brașovenilor ne-o dau următoarele
două adrese de recunoștință ale
Brașovenilor, cari îi s'au trimis în
anul 1892 din privilegiul jubileului
său de 80 ani dela nașterea sa.

ap s'a în... ntre
și Prusia. In ace-aș an Bariț
ales membru al Academiei rom.
(atunci Societ. academică.)

După retragerea sa dela postul de
director al fabricii de hârtie din Zăr-
nești, Bariț s'a mutat la Sibiu
și a înființat ziarul »Observatoriul«
(1878—1885), pentru a cărui ținută i-s'au
intentat 3 procese politice, în cari însă
juriul sibiian l-a achitat cu vot unanim.
Organizându-se la 1881 partidul națio-
nal, Bariț a fost ales în comitetul
central și a redigat Memorialul publi-
cat din însărcinarea conferenței electo-
rale ținute în Maiu 1881 în Sibiu, iar
la 1884 a fost ales prezident al comi-
tetului național și a ocupat acest post
până la retragerea sa din viața poli-
tică, întâmplată la 1887.

Dela acest an Bariț și-a consacrat
întreaga activitate Asociațiunii transil-
vane și lucrărilor sale istorice. La 12/24
Maiu 1892 împlinind etatea de 80 ani,
Bariț a fost serbătorit de întreg nea-
mul românesc.

Peste scurt timp Bariț s'a îm-
bolnăvit și a murit în Sibiu la 2 Maiu
1893, fiind înmormântat în curtea bise-
ricii gr. cat., lângă mormântul lui Papiu
Ilarian.

Scerile lui Bariț.

Scerile lui Bariț sunt foarte
numeroase; afară de Memorialul amintit,
el a elaborat un dicționar germ.-
rom. (1835—1854) și altul magh.-rom.
(1869), a publicat numeroase studii, în
cea mai mare parte istorice, în foile
sale, în revista »Transilvania« și în
Analele Academiei rom. A colaborat 2
ani și la Dicționarul și Glosariul Aca-
demiei. Scerirea sa principală este:
»Părți alese din istoria Trans. pe 200
ani din urmă« Vol. I (1889) se ocupă
cu evenimentele dela Mihail Apafi 1683
până la 1848; vol. 2 (1890) cu istoria
revoluțiunii și a erei absolutistice până
la 1860, iar al 3-lea (1891) cu istoria
anilor 1860—1883.

Opiniunile și credințele politice ale
lui Bariț sunt dezvoltate în ziarul său
»Observatoriul« și în Memorialul conf.
din 1881.

Bariț a luptat aproape 60 ani
pentru egala îndreptățire și înaintarea
culturală a Românilor cu un zel întrecut
numai de rara abnegațiune, care
l-a caracterizat. Deși în 1859 avea în
mână decretul, prin care fuse numit
inspector gen. peste școlile din Mol-
dova, cu salariu fix de 800 galb. pe an,
iar în Sept. 1860 i-se oferise prin mi-
nistrul Filipescu redacțiunea »Monito-
rului oficial« cu salariu fix de 1500 lei
pe lună, el a rămas neclintit la locul
său, și luptând cu cele mai mari neajunsuri,
a continuat a servi cauza po-
porului său prin muncă neîntreruptă și
la locurile cele mai expuse ca învățător,
publicist, conducător politic și literat.

George Bariț în mijlocul Brașovenilor.

George Bariț venise pentru
prima oară la Brașov în vara anului
1834 ca tânăr teolog, fiind angajat
ca instructor de doi comersanți bra-
șoveni, ai căror fii învățau la școalele
din Blaj. Stând câteva luni în
Brașov și întrând în legături cu
fruntașii din loc, tânărul George Ba-
riț a câștigat convingerea, că în
orașul acesta, în mijlocul atâtor oa-

șică
mător,
școala ro-
cu doi ani
cerea unui docente
și rămasă acum fără in-
multindu-i-se elevii în scurt
ost chemat încă un învățător
oana teologului de Blaj Andreiu
an, și tot atunci a venit din Blaj
cob Mureșan, ca profesor la gim-
ziul catolic din Brașov.

La 1838 Bariț înființează »Foaia
pentru inimă, minte și literatură«, câte
un număr pe săptămână, și ceva mai
târziu, după primirea concesiunii prea-
nalte, ziarul politic »Gazeta de Tran-
silvania«. În iarna următoare a organi-
zat o societate de diletanți, care a ră-
mas în activitate până la 1856 și a
contribuit în mod însemnat la desvol-
tarea limbii românești în ținutul Bra-
șovului.

La 1839 Bariț a făcut împreună
cu Iacob Murașan o călătorie la Viena,
unde a mijlocit la guvernul central, ca
toile sale să poată intra cu posta în
Bucovina. La 1840, detronat fiind în
Muntenia Alex. Dim. Ghica, noul domn
G. Bibescu, la cererea consulului gen.
rusesc, a oprit intrarea în țară a »Ga-
zetei« și »Foiței«, cari erau mult cetite
în România și aveau numai în Mol-
dova la 500 abonați, deoarece opoziția
ambelor principate se folosise de ele
pentru a combate politica de cucerire
a Rusiei.

La 1845 Bariț se retrage dela
școala română și își consacrează în-
treaga activitate foilor sale, cari în
urma cenzurii severe, având să lupte
cu neîntrerupte greutăți, reclamau o
atențiune deosebită. La 1848 Bariț a
participat la adunarea națională ținută
în 3/15 Maiu pe câmpul libertății de
lângă Blaj și a scris protocoalele și
petițiunile către monarch, ca vice-pre-
zident al adunării. În Octomvre înfiin-
tându-se în Trans. »comitetul de paci-
ficațiune«, Bariț a fost chemat la Si-
biu, unde fu numit totodată și mem-
bru al »comitetului pentru apărarea
țării«. Rămânând foile lui Bariț în
grija colaboratorului său Andreiu Mu-
reșan, el a stat peste 4 luni în Sibiu
și a participat la lucrările ambelor co-
mitete. La 11 Martie 1849 căzând Si-
biu în mâinile insurgenților, Bariț și
ceilalți membri ai comitetului s-au re-
fugiat în România. Bariț a mers la
Câmpina, unde se refugiase și familia
sa, aici însă fu arestat de o patrulă ru-
sească și escortat la Ploiești și de aici,
după 2 săptămâni la Cernăuț, unde a
fost în fine eliberat după intervenți-
unea familiei Hurmuzachi, la a cărei
moșie — Cernaucă — a petrecut până
după pacificarea Transilvaniei.

Reîntors la Brașov, Bariț a ob-
ținut dela noul guvern concesiunea de
a continua cu editarea foilor sale, cari
însă la 1850 fură sistate prin decret
guvernial din cauză că Bariț a pu-
blicat raportul lui Iancu după origina-
lul german tipărit în Viena, și nu s-a
supus ordinului autorităților de a în-
trerupe această publicare. »Gazeta«
a reapărut deabia după 6 luni, sub
conducerea lui Iacob Mureșan, care a fost
denumit »redactor, iar Bariț și a
continuat activitatea publicistică, ca
colaborator la această foaie.

În 1852 un consorțiu de comer-
cianți rom. din Brașov înființează fa-
brica de hârtie din Zărnești și numește

Barițiu la jubileul de 80 ani spune
între altele:

».Ponderoase motive are acest
comitet, ca cu această ocaziune să-și
arete în numele comunei române gr.
or. bisericești din cetatea Brașovului
recunoștința sa, fiind-că activitatea
D-Voastră pe terenul școlar a-ți in-
ceput-o ca profesor al școlii numi-
tei comune bisericești.

Crezând că Vă vor face bucurie
niște întâmplări norocoase de înainte
cu 57 de ani, cităm unele concluze.

Protocoalele luate de reprezen-
tanța română bisericească în ședința
a VII-a din 14 Septemvire 1836
arată:

»Obștea română prin reprezen-
tanții ei:

Ioan Sécăreanu, Ioan Iuga,
George Ioan, Rudolf Orghidan, Di-
mitrie Marin, George Nica, Dragomir
Grădinariu, George Hagi Radu, Mi-
hail Flustureanu, Nicolae Cepescu,
George Hagi Ilie și Vasile Lacea alege
și roagă pe d-l George Barițiu să
primească postul de profesor la clasa
a II-a a școlii populare din Cetatea
Brașovului și anume: pentru limba
românească, nemțească și latinească.

Protocolul luat în ședința din 12
Septemvire 1857 arată: »La propu-
nerea d-lui profesor George Barițiu,
se formează un fond al școlii ro-
mâne din Cetatea Brașovului«.

Cuvântarea domniei Tale despre
școlile naționale, ținută înainte cu
56 de ani și petrecută la protocol,
prin care a-ți arătat, că sunt neapă-
rat de lipsă a se înființa în Bra-
șov, cuprinde un program despre
cele ce s'au înființat.

Rugarea subșternută în 4 Maiu
1850 la Înaltul Ministeriu de culte
și instrucțiune publică din Viena, ca
să se dea Românilor din Brașov con-
cesiunea pentru zidirea unui gimnaziu
a eșit din peana D-Voastră.

Lucrarea domniei Tale ca no-
tar al reprezentanței bisericești ro-

șov și anume propunerile din șe-
dința dela 6(18) August 1851, se
văd astăzi realizate.

Tot asemenea văzurăți esecu-
tându-se planul așternut în ședința
din 6(18) Februarie 1855, pentru
o școală reală și alta comercială.

Terenul culturii era numai o
țelină când a-ți venit, Mult stimate
d-nule, la Brașov și astăzi vedeți pă-
mântul roditor. Semințele aruncate în
pământul lucrat de domnia-Voastră,
le vedeți dând roade îmbelșugate. «

O deputațiune a Românilor
din Brașov, condusă de d-l Ioan
Lengher a predat tot cu același pri-
legiu jubilarului un album splen-
did cu portretul său, lucrat în ac-
varele de d-na Elena Murașanu îm-
preună cu o adresă, din care reți-
nem următoarele:

»...Rezultatele rodnice ale activi-
tății, ce ai dezvoltat între noi pe teren
cultural, social și politic, cu un cuvânt
pe toate terenele, au lăsat urme ne-
peritoare.

Înființarea »Gazetei Transilva-
viei« și a »Foiței pentru minte, inimă
și literatură«, partea însemnată ce ai
avut o la întemeierea Casinei române,
precum și conlucrarea la urzirea școl-
lor noastre românești din Brașov
sunt tot atât de monumente ale activi-
tății binefăcătoare, ce ai dezvoltat
între noi.

De sine se înțelege, că rezultatele
binefăcătoare ale unei activități și la-
boriosități atât de bogate nu s'a putut
mărgini numai la cercul restrâns al
Românilor din Brașov și împrejurime,
ci s'au estins asupra tuturor Româ-
nilor.

Este fapt necontestat și necontes-
tabil, că prin organul înființat de
D-Ta, cel mai vechiu jurnal româ-
nesc, care multă vreme a fost unicul
far de lumină pentru Românii de
dincoace și de dincolo de Carpați, pre-
cum și prin alte sceriri ai conlucrat
puternic la redeșteptarea culturală și

la renașterea politică a națiunii române.

Ba chiar acum, la adânci bătrânețe, n'ai pregetat, Venerabile bărbate, d'a aduna fructele studiilor istorice de mulți ani, d'a salva multe fapte istorice referitoare la Români, de pericolul uitării și d'a înzebra națiunea română cu un op. istoric de valoare neperitoare.

Chestia culturii, fiind chestia omenimei, promovarea culturii românești prin activitatea D-Tale a aflat răsunet chiar în străintătate, peste hotarele românismului.

onoarea lui Bariț. Pe aversul medaliei se află efigia în relief a lui Bariț, iar pe revers inscripția: *Academia Română lui George Bariț, Maiu 1812—1892.*

Serbarea dela 12/24 Maiu 1892 în onoarea lui Bariț a devenit o grandioasă *manifestație națională*. Prin ea ni s'au dovedit mai pre sus de toate două lucruri de importanță: S'a văzut, că Românii ocupă loc și ei între popoarele nobile la sentimente și recunoștință, cari știu să-și prețuiască bărbații mari. Și a doua, ni s'a dovedit din

cum la du-se în literatură română. S'a văzut, că Românii ocupă loc și ei între popoarele nobile la sentimente și recunoștință, cari știu să-și prețuiască bărbații mari. Și a doua, ni s'a dovedit din

rost face strălucire și odă

a zi min. rea s'au loșif cuvini

Azi bileul mar.

Toate resimt bucuria ținut în vicia bătrânețe.

Dar dacă vr'o crede îndreptățită a se v. aceasta, în primul plan trebu. noi muncitorii pressei, cari te-a drept dascăl literar, care ne-ai înva. limba românească, și pe care totdeauna cu fală te-am numit: decan al pressei române.

Cu legitima mândrie a bucuriei venim dar să te salutăm și noi, urându-ți ani îndelungi, să ne poți fi încă mult timp model și ideal!

Din Blaj.

Din Blaj s'au espedit 5 adrese de felicitare. Iată telegrama obștei:

Azi când toți Românii se grăbesc a Vă aduce felicitările lor, dați-ne voie să ne exprimăm și noi admirațiunea noastră pentru obositoarea și greaua luptă, ce-ați purtat-o mai mult de o jumătate de veac pentru neamul românesc. De-Vă cerim aceeași tărie și pe viitor — *Locu'o-ți comuni.*

În numele Academiei, București, în 30 Martie 1892.

Scurte, venerabile coleg!

La puținii muritori este dat a străbate îndelung calea vieții, și încă la mai puținii a arunca, în tărîmul brădat de munca și inteligenței lor, sămânța fecundă și binefăcătoare, pentru prezent și viitor!

Voi sunteți unul din acești din urmă rar privilegiați...

Academia Română — marea Voastră familie intelectuală — care în mai bine de un veac de când sunteți unul dintre iluștrii membrii ai ei, a avut ocaziune a constata prin ea însăși virtuțile, prin cari străluciiți; Academia, pentru care în acest timp V-ați câștigat mari merite; care a apreciat atât de mult împreună cu toată România frumosele pagini — scrise aproape ca octogenar — ale celor trei volume din istoria patriei Voastre; Academia se simte fericită a veni astăzi, când timpul Vă împodobește fruntea cu 80 de frunze arginții ale anilor, să Vă salute cu iubire, respect și venerațiune!

Dacă, scumpe coleg, sunteți în anotimpul vârstei, care trebuia și la voi, ca la ori-cine, să sosească, aveți marea mângâiere că Provedința V'a păstrat, asemenea aprigului luptător al romanității *Cato Censorius*. — În toată întregimea așezării și vigoaresei Voastre inteligențe și că V-ați împletit voi înși-Vă prin faptele și lucrările Voastre o cunună neperitoare;

Facă prevedința, ca să rămâneți încă mulți ani în vicia pentru familia Voastră, pentru Academia română, pentru națiunea Voastră!

T. Quintescu.

Voievozi și vice-voievozi români în Transilvania și Ungaria.

— Un capitol din opul: *Memorial*, compus din însărcinarea conferinței generale din 12—14 Maiu 1881, —

de George Bariț.

Cu tot egoismul încarnat propriu sistemului feudal, cu toate urele de rasă și în mânia fanatismului religios și a persecuțiilor, poporul românesc a dat din sinul și sângele său în toate timpurile și epocile, atât în Ungaria cât și în Transilvania nu numai trupe ostășesti cu miriadele, nu numai familii de patriciani (cezi) și de nobili feudali cu mii, ci și mulțime de funcționari în stat până la rangurile cele mai înalte, încă și un rege, pe Mathias Corvin.

Voivodatul și banatul erau rangurile care urmau îndată după rege.

Parinții lui G. Bariț: Ioan Pop-Bariț, preot în Jucul de jos (comit. Cuj. unde s'a născut Bariț) apoi la Petridul de jos (com. Turzii) (1785—1869) și soția sa Ana Rafila Pop-Bariț († 1870).

Astăzi abia mai există op. enciclopedic, care să nu fi rezervat în colanțele sale loc onorific pentru George Bariț și pentru meritele sale, câștigate pentru înaintarea culturală a națiunii sale.

Dacă noi Românii am da cândva uitării meritele bărbatului, care până la al 80-lea an al vârstei sale s'a luptat luptă bună, luptă cu succes pentru înaintarea și fericirea națiunii sale, luptă de mulțime înpreună cu periclitarea libertății și a vieții sale, zicem, dacă noi am uita acele merite, în acest cas, viitorimea neperocupată ar fi în drept să ne acuze de crima negrei nerecunoștințe.

Iată dar în câteva cuvinte activitatea desfășurată de G. Bariț în mijlocul Brașovenilor, în a căror inimă acest apostol providențial al neamului și-a săpat un monument — *aere perennius!*

La iubileul de 80 de ani al lui Bariț.

Acum 20 de ani, în ziua de 12/25 Maiu 1892, Sibiuul se îmbrăcase în haine de serbătoare. Era în adevăr o zi frumoasă, o zi de elevație sulletească. Românii din Sibiu și din toate părțile serbau aniversarea de 80 de ani dela nașterea unui mare bărbat al lor, *George Bariț*. O mulțime mare de admiratori sosiră din diferite părți, spre a saluta în persoană pe iubitul și venerabilul octogenar. Reuniunile culturale erau reprezentate prin deputațiuni. Sosiră apoi o mare mulțime de felicitări din toate părțile locuite de Români.

Serbările s'au început cu recepțiunea deputațiunilor de către iubilant. Intre aceste amintim delegațiunea *Academiei Române*, comitetul central al „*Asociațiunii*“, apoi delegațiuni dela Reuniunile din Brașov, Blaj, Orăștie, Deva etc. Seara s'a dat un strălucit banchet în onoarea lui Bariț, la care s'au rostit mai multe toaste și s'au făcut vii și repețite ovații iubilantului. La banchet au luat parte vre-o 80 de persoane, elita societății românești din Sibiu și din diferite ținuturi ale românismului. Aici s'au citit și adresele de felicitare, al căror număr împreună cu felicitările deputațiunilor, s'a urcat aproape la 200. Intre cei ce au adresat felicitări iubilantului au fost toți arhierii noștri de pe vremuri: Ioan Vancea, Miron Romanul, Ioan Mețianu, Mihail Pavel și Nicolae Popea, apoi toate reuniunile noastre, diferite institute, corporațiuni, multe grupuri de țărani, particulari etc.

Ținem să amintim, că din acest prilej Academia română a bătut din bronz o medalie comemorativă în

nou și în mod pregnant unitatea noastră etnică și culturală.

Din mulțimea adreselor de felicitare reproducem aci câteva:

Adresa Academiei.

În numele Academiei rom. Bariț a fost felicitat de o deputațiune, în frunte cu V. A. Urechia.

V. A. Urechia cu această ocaziune a citit adresa de felicitare a Academiei, scrisă pe pergament, cu textul următor:

Scumpe coleg!

Rar dar dela Dumnezeu este a ajunge la vârsta înaintată de optzeci de ani; mai rar însă este să fi parcurs un period atât de lung al traiului omnesc ca frunța al națiunii, în muncă neobosită și rodnică.

Cel Atotputernic Ți a trimis aceea virtute, aceea vigoare, care Te-a oțălit, spre a putea trece prin toate furtunile vieții. Stai astăzi în mijlocul nostru ca un stejar verde, neatins de vijelie, spre bucuria neamului întreg.

Primește dar, scumpe coleg, cu ocaziunea zilei solemne de douăsprezece Maiu, în care închei opt decenii, deodată cu felicitările noastre cele mai călduroase, expresiunea iubirei și a venerațiunii ce-ți păstrăm.

Dumnezeu să Ți dea încă mulți ani, ca să ne mai înveți, precum ne-ai învățat totdeauna, a ne iubi neamul și a lucra pentru mărirea lui!

București, în 11/23 Maiu 1892.

Președintele Academiei române

Ioan Ghica.

Vicepreședinți:

I. C. Negruzzi. V. A. Urechia.

Dr. D. Brandza.

Secretariul general

D. Sturdza.

Membrii:

P. S. Aurelian. Gr. G. Tocilescu. Gr. Ștefănescu. N. Crețulescu. Haret. V. Maniu. General Falcoianu. G. Sion. P. Poni. N. Ionescu. G. Chitiu. Dr. I. Felix. A. Papadopol-Calimach. Episcop Melchisedec. G. Cobalcescu. Iosif Vulcan. I. Caragiani. N. Quintescu.

»Asociațiunea«.

Comitetul »*Asociațiunii transilvane*« s'a prezentat în corpore pentru felicitarea președintelui său. Conducătorul și vorbitorul acestei deputațiuni a fost vicepreședintele Asociațiunii, Il. Sa vicariul arhiepiscopesc *Dr. Il-riou Pușcariu*, care a ținut următoarea cuvântare:

Ilustre și Venerabile Domnule!

Ca un dar dela Dumnezeu Ți se socotește, că astăzi împlinești optzeci de ani ai etății.

Un dar dela Dumnezeu a primit în Tine, ilustre bărbate, poporul român prin venirea Ta în lume; pentru că ai fost un apostol al culturii poporului român.

Cu zel și devotament ai fost în toată vicia un dascăl și părinte bun al tinerimei, ai fost un înțelept sfătuitor și apărător întrepid al poporului român adânc cercat.

Meritele neperitoare câștigate prin muncă spirituală continuă Ți-au asigurat stima generală în așa măsură, pre-

Secolul întregi ca românesc. Țiunea sa românească.

De aci încolo nemuritorul er. Ioan Corvin de Hunedoara fusese în secolul al 15-lea nu numai voivod al Transilvaniei, ci și guvernator al Ungariei, pre cât timp regele prunc stetese sub tutoret; apoi fiu-seu Mateiu ajunsese rege al Ungariei.

În sec. al, 16-lea voivodul Transilvaniei, Ștefan Mailat de origine din districtul Făgărașului, protopărinte al renunitei familii Majlath din Ungaria, bravul și onestul Petru Petroviciu, Pancrațiu dela Dengeleag, tot din acele timpuri și alții fără număr au fost români curați.

Într'aceea, ca se demustrăm tesa pusă mai în sus, am intrat prea departe în secolii mai dincoace. Cestiunea este tot despre vechimea drepturilor istorice, naționale și politice ale românilor în Transilvania și Ungaria, apărate față de acei adversarii cari susțin, că deși românii sânt poporul cel mai vechiu în aceste țeri, el însă ar fi fost ținut tot numai în stare de servitute. Acești farișei de câte ori este vorba de poporul românesc, se prefac ca și cum ei nu ar ști, că în decursul secolilor sub sistema feudalistică nici un popor din Europa nu s'a bucurat ca atare de drepturi politice și unele nici de cele civile, eară ltele nice de libertate religioasă, căci luate acele libertăți erau confiscate numai pentru aristocrațiile și oligarhiile terilor. Din toți însă, istoricii magiari plesnesc mai mult adevărul în față, cnd ei știu bine, că din cinci milioane de magiari curați, adecă sângele lor, până la anul 1848 abia 200 mii au fost oameni liberi în sens feudalistic și cel mult 400 mii (burgesia) erau semi-liberi; toți ceilalți magiari de preste 4 milioane din Ungaria și Transilvania au fost totdeauna serbi, sclavi, iobagi, libertini, *homines glebae adscripti*, lipsiți de drepturi politice și civile, supuși despotismului *descreerat*, întocmai cași maioritatea românilor și a slavilor.

Tot acea opinie falsă o mai apără și unii scriitori sași, cari știu foarte bine, că imensa maioritate a gintei germane în Germania proprie și în Austria fusese în strictul înțeles al cuvântului sclavă roabă a seniorilor feudali de același sânge, precum și că chiar o parte considerabilă a sașilor transilvani au fugit de tirania din Germania și au căutat asil în Transilvania, unde însă câteva mii dintre ei numai cât au schimbat o serbitute cu alta.

Magiarii la intrarea lor în Panonia și în Dacia n'au subjugat pe români, nu i-au făcut sclavi. Ce e drept, ei au cercat mai târziu ca să-i subjuge, mai vârtos cu ajutorul clerului, dară nici în patru sute de ani nu au reușit cu planul lor; eară când au crezut că sânt mai aproape de scop, s'au văzut ei înșii subjugăți și patria lor prefăcută în pașaliciuri. Dară și până la anul 1526 prec cât a devenit subjugată, adecă iobăgită, maioritatea poporului românesc, în tocmă pre atât, ba mult mai greu a căzut în sclavă immensa maioritate a poporului magiar. Legea infernală: *Rusticus praeler mercedem sui laboris nihil habet* s'au proclamat și aplicat mai întâi în Ungaria la 1514 în așa numitul *odice Tripartit*, și numai după aceea a început a se aplica succesive și în Transilvan.

Domni și serbi au fost totdeauna în Ungaria, ca și în toată Europa și Asia, în proporțiuni mai mari și mai

0

Bogata și int. Mihail Kogălniceanu s. Academii Române, bine Ea formează numeroasa pac. decât cercetătorii zeloși ca s'o

Zilele acestea, d-l I. Tuduca, custode al secției manuscrisurilor de mi-a atras atenția asupra unei scrii Kogălniceanu păstrate nu în pachet erate lui, ci în pachetul cu corespondența Gheorghe Bariț, căruia îi fusese adresată soarea

Socotesc că e de mare interes publica. scriorii, mai ales că vorbește de legătura dintr. Kogălniceanu și de membrii Academiei de inscripțiuni din Paris pe deoarte, aceea dintre Kogălniceanu, Bariț, Laurian și Seulescu pe de alta și fiindcă ne arată grija lui Kogălniceanu de a face ca literatura noastră să fie cunoscută și în Occident.

Scrisoarea se găsește la Academia în pachetul 1004, filele 108 și 109. și este următoarea:

Paris 28/16 Fevr. 1846

Domnul meu,

Sânt acum două luni de când mă aflui în Paris. Într'această scurtă vreme am avut norocire a face cunoștință cu mai mulți învățați însemnați, mădulari a Academiei des inscriptions, care se ocupă cu literatura clasică și arheologia. Pre toți i-am văzut însușiți de un mare interes pentru rămășițele romane ce se mai găseau pe pământul vechii Dacii și de care până acum n'au nici o știință. Mi-au spus că aș face o mare slujbă și țării noastre și lumii învățate, dacă le-ași împărtăși ceva sigur despre aceste. Incât se atinge de Valahia și Moldova, pe lângă ce știu eu, m'am adresat către D-l D. Laurian și Seulescu. Pentru Transilvania nu pot, Domnule, să mă adresez mai bine decât către dumneata. Știu, Domnule, că ești foarte ocupat; însă, Domnule, cereera ce îți fac este pentru folosul comun. Deaceea cu mare îndrăzneală, dar vei binevol a mi ertă în privirea zelului, te rog să bine voești a-mi aduna tot ce știi că s'a tipărit sau s'au scris despre monumente, mosaic, monede, ruine vechi în Transilvania. Bunăoară jurnalul memțesc *Transilvania*, un tom despre Dacia de Haine, ecstrasuri din jurnalurile patriei, din cele nemțești, din jurnalul dumitale, care are atâte bogății în el și înfășșit de tot ce știi dumneata singur prin ispită. Inscriptiile să fie copiate cu sângețiu cea mai mare. Pentru cumpărarea cărților tipărite vei bine-voi a a-mi scrie deadreptul, au mai bine a-l cere dela Istrati, căruia i-am scris în această privire. Te rog, Domnule, numai nu te îngreuia. Slujba ce-ți cer este de un interes național. Trebuie și noi să dăm ceva Europii civilizate, care ne-au dat atâtea; trebuie ca și literatura noastră prin lucrările sale să înceapă a-și face loc lângă surorile sale. Și acestea nu se poate face decât prin concursul unor bărbați ca dumneata. Nădăjduesc că voiți primi în curând un răspuns bine vestitor dela dumneata și primește de mai înainte expresia recunoștinții mele cu care am cinste a fi a dumitale p'ecată slugă.

M. Kogălniceanu

P. S. Pachetul mi-l poți trimete prin Viena și la Paris.